

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce : Nepřímé pachatelství

Autor : Jakub Demel

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Oponent: Doc. JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.

Rozsah práce: 70 stran

Datum odevzdání práce: únor 2024

1. Charakteristika tématu: *Téma nepřímého pachatelství patří k poměrně obtížným diplomním úkolům, které vyžadují velmi dobrou orientaci kandidáta v trestněprávní nauce, Je zapotřebí studium starší odborné literatury, která je pro posluchače magisterského studia obtížněji dostupná svým pojmoslovím a stylem výkladu. Téma je náročné také pro potřebu orientovat se v množství tradovaných hypotetických příkladů, jejichž řešení nebývá vždy jednoznačné. Zpracování diplomního úkolu se nemůže omezit na pouhou kompilaci, nýbrž vyžaduje použití metody analýzy a syntézy a schopnost právní argumentace na vyšší úrovni.*

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce: *Práce má dostatečně logickou a přehlednou strukturu. V úvodu autor podává poměrně podrobný výklad historického vývoje, který zohledňuje nejen platnou právní úpravu (či spíše její absenci) v jednotlivých trestních kodexech, ale také diskusi v dobové trestněprávní nauce. Dále autor postupuje logicky správně od základního vymezení pojmů k jednotlivým případům nepřímého pachatelství. Závěrečná čtvrtá část je věnována několika složitějším otázkám a konstelacím, které si autor zvolil k podrobnějšímu zkoumání.*

Autor v úvodních výkladech konstatuje, že předchozí trestní zákony institut nepřímého pachatelství neznaly, ač byla jeho koncepce předmětem živých diskusí právních odborníků. Autor poukazuje na to, že institut nepřímého pachatelství byl vždy dáván do úzké souvislosti se zásadou akcesority účastenství jako její určitý doplněk (autor mluví o „záplatě“). Od této premisy se odvíjel postoj právních vědců k tomuto institutu. Diplomant shrnuje názory předních osobností československé právní nauky (Prušáka, Storcha, Miloty, Solnaře atd.). Diplomant je s to vystihnout podstatu argumentace jednotlivých právních spisovatelů kombinací přímých citací a parafrází. Má přitom smysl pro kolorit dobového stylu, včetně zajímavých přirovnání a metafor (např., když cituje Alberta Milotu, který přirovnává nepřímého pachatele k člověku, jenž užívá cvičeného zvířete). Kandidát dokáže názory odborníků navzájem konfrontovat a obratně formuluje, v čem spočívaly rozdíly jednotlivých koncepcí. To se týká např. Prušákova striktního odmítání akcesority účastenství a nepřímého pachatelství. Diplomant obratně využívá pro ilustraci případů konkrétních trestných činů, které vzbuzovaly u odpůrců nepřímého pachatelství pochybnost o použitelnosti tohoto institutu (v podstatě skupina trestných činů dnes označovaných jako vlastnoruční). Diplomant si také všímá toho, že postoj k problematice nepřímého pachatelství docházel u jednotlivých osobností trestněprávní nauky změn (Vl. Solnař)..

Autor podrobně a s dobrým porozuměním analyzuje platnou právní úpravu dle § 22-23 TZ. Diplomant recipuje názory nauky ohledně definice pachatele podle § 22 odst. 1 TZ (zejména se zabývá kritikou, kterou vyslovil prof. Jelínek). V detailech se zabývá otázkami věku a přičetnosti či otázkami tzv. speciálního či konkrétního subjektu. Vlastní komentář autora k definici nepřímého pachatele podle § 22 odst. 2 TZ je promyšlený a jde nad rámec pouhé kompilace tradovaných poznatků. Autor pojem nepřímého pachatelství v trestním zákoníku rozkládá analytickou cestou na dílčí definující prvky. Odtud diplomant postupuje pro změnu metodou syntézy a pokouší se své poznatky zobecnit a dospět k závěrům o povaze platné úpravy. Nepřímý pachatel je podle autora osoba, která sice sama skutkovou podstatu trestného činu nenaplnila, avšak učinila tak prostřednictvím jiné osoby, která sama nejednala zaviněně, resp. nejednala ve formě požadované pro daný trestný čin. Autor poukazuje mj. na to, že dle jeho názoru nepřímý pachatel musí mít rozhodující iniciativu ve srovnání s živým nástrojem (ilustruje na případech dětí mladších 15 let, které trestně odpovědný pachatel podpoří při jejich krádežích jen např. tím, že kradenou věc ukryje). Diplomant podává přehled jednotlivých důvodů, pro které živý nástroj nebude odpovědný buď vůbec nebo v omezené míře. Autor uvádí řadu hypotetických i reálných příkladů k jednotlivým konstelacím. Zdařilé jsou zejména jeho výklady k odlišení nepřímého pachatelství a návodu. V této souvislosti se podrobně zamýšlí nad otázkami omylu ohledně různých okolností, které mají vliv na výsledné právní posouzení. Vedle zkoumání řady aplikačních úskalí při právním posouzení autor pojednává i o otázkách trestání nepřímého pachatelství.

Po obsahové stránce je práce na velmi dobré úrovni; je patrné, že se kandidát složité problematice soustředěně věnoval a snažil se odborný diskurz obohatit i vlastními postřehy. Čerpal přitom z dostatečně reprezentativního okruhu literárních pramenů. Za hodné chvály považují zejména využití řady novějších článků od mladších autorů (J. Provazník, J. Kmec), jejichž reflexe často ve standardních příručkách a učebnicích chybí. Předložená práce splňuje také všechny formální požadavky (i přes občasné stylistické neobratnosti). Zejména poznámkový aparát je řádně veden.

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě: *Při ústní obhajobě může kandidát odpovědět na dvě z následujících otázek:*

Co když útočník poštval na napadeného svého bojového psa? Půjde o případ nepřímého pachatelství?

Co když skupina výrostků demoluje nějaký opuštěný objekt a pouze jeden z nich je starší 15 let?

Co když mafie dá někomu na výběr, aby se buď zastřelil sám, a v případě, že tomuto požadavku nevyhoví, bude zavražděna jeho rodina? Napadený se raději zastřelil.

Jak je to s rozkazy v ozbrojených silách, má-li voják pochybnosti o zákonnosti takového rozkazu?

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 5. března 2024

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
vedoucí diplomové práce